

De falsi causa substantiae. Q. 1.

Art. 1. De educatione formam substantiarum

Non querimus present loco et det' ca. falsi interna physiciis in
 compositis, id n. Lib. 2. phys. probatum est, sit qd alia multa omit-
 tumus q' alibi tractantur, ut falsidium vitemus, sed illa tm per
 singulis, q' alio in loco videntur longum erit. In primis q' d'
 fra' ois de pra' ma' educant' ? fra' igit' sunt immates, ut est
 sola de falso rati, l. mates, quales sunt elementorum, cali, a
 mixtorum. quod alinet igit' ad fra' mixtorum n' e' dubium de
 fact' illas educi de pra' ma': nec e' dubium e' posse divinites
 fieri extra ma'm. Si in ita accidat n' frant' eadem a' hore, qua
 producant' in ma', q' actio qua producant' de pra' ma' e' et uni-
 hus: sed fra' extra ma'm producta n' sit unita: q' n' producit'
 eadem a' hore, qua in ma'. Deim actio educitua, e' entiat'
 pendet a' ma': sed actio qua producit' ex ma'm e' independe-
 tens ab vi subro: q' e' d' versa ab a' hore, educitua.

Obijciat' in. A' hore distinguunt' p' trius
 matr' sumptis: sed idem trius matr' e' fra' l. sit in ma'
 l. ex ma'm: q' a' hore q' producit' in ma', et ex i' hore,
 n' distinguunt' spei. Conceda' in maiori negat' minor. Nam
 fra' cum producit' in ma' n' e' trius adequatus a' hore, hoc
 n' est compositu', sed est tm trius / quo / et immo d' rati:
 fra' uo' producta ex ma'm e' trius adequatus a' hore, et
 ut / quod / q' ex mixt' pat' nec' t'ria e' virtute posse,
 nam produci de pra' ma' eadem a' hore, spei, qua producit'
 ex ma'm, quod etiam valet in formis accidentalib' q'
 solum q' in hac le manet dubitatio d' fra'
 corporum simplicium educit' sint de pra' ma', et d' rati' educi
 potuerit divina virtute. Ex prioribus q' prima' occurrunt

frā celestes, de qq curs. lib. 1. phys. cap. 9. §. 12. a. s. et for.
disp. 15. sect. 2. nō 18. et sect. 3. absolute docent n'ē. Edu-
tas de pōā mā, sed sil creatas cum ipsa mā. Vnam ergo
totalem actionem, et plures partiales agnoscunt, quarum
una frā, a hā, mā creata est, ppter eas frā n' ē dicenda
educta, sed creata. Quid probat hāc mā, q' ad uerā aduccionē
requirit' ut mā p'supponat' frā: sed mā cali n' ita p'supponit'
q' n' ē p' aduccionem, sed p' creationem. De maiori n' ē dubi-
tatio, nec a. est aliud discrimen in creationem est adue-
ctionem. Min. probat' q' frā celestis ē inseparabilis ab
q'us mā: q' si conuati mā sil sit cum mā, atq' ad
eandem actionē totali: et confirmat' q' ppter eas diuisā ac-
tionē deprehendimus frās uaporum corruptibilium crea-
tas fuisse et māin creatam, q' illa interuunt persis-
tente mā, atq' ad eas persistentē actionē qua conseruat'
mā, q' ē eadem ac' creatio: sed frā celestis inditō
libili nexu coheret sua mā: q' una totali actionē
sit cum mā producta fuit: q' frā n' p'adupponit māin
quodā suam productionem, et sine illa dari n' potest,
ob quam rationem actio producta totū dir' indiuisibi-
lis, quo p'isito p'it frām cali n' p'endere in p'eri aq'us
mā: sed frā q' educta p'endet in p'eri: q' frā celestis
n' fuit aducta, sed creata sit cum mā

Obijcies. Si eadē actionē sit frā et mā
cali producta sunt a Deo, calum absolute cōt' creati: sed
compositū n' pot' creati: q' falsum est una eadē actio
frām et māin cali productas fuisse. Maior p'it q' si aliqd
deceat ad uerā creationis rōim cal' productio uniois inde
pendens a partibus, tanquam a frā: sed hāc l' n' h'it

unfert, & fieri pot' in partibus, quin educat: q' absolute
 eorum dicitur creatum. Pror pars minoris s. nihil un-
 fert reductam unionem probat, q' n' minus est de re un-
 positi unio, quam de re intrinseca suppositi subsidia ha.
 Sed de subsidia Divi Michaelis uq' p emanationem
 a nis resultat, qd' probabile est atq' adeo p educationem
 fiat, Michael absolute div' creatus: q' de unio inter
 pe' ita facta, compositi absolute dicitur creatum. 2^a pars
 minoris, nimirum unionem fieri posse in partibus n' p educa-
 tionem q' n' est maior difficultas in quavis alia unitate, qua
 in unione: sed talia vep' unitates possunt fieri a Deo
 ex nihilo: q' et unio, & haec ex peculiari modo unionis non
 possit fieri extra subm, & n' in partibus eadem actione
 qua ipse partes, qd' n' e' fieri de subtr, sed in subtr

Objectioni ut respondeas advertat aliquos
 ca' qui a se sunt nulla ratione creati posse, ita Varg. 1. p. disp.
 no 174. no 17. q' credit quancunq' de pendentia a subtr
 L. a prius consistente h'ere rem creationis. V' n' cum mix-
 unionis ex re modo non possit fieri nisi in re, cuius est mix-
 et h'um n' possit fieri nisi ex partibus tanquam a prius
 q' unio h'ere non possit unpositi fieri p creationem
 absolute a deo. Contraria h' h'ia est Bar. lita
 et probat, q' n' quancunq' de pendentia excludit rem creati-
 nis, ut pat' in de pendentia a fine. Sed de pendentia
 a subtr qd' p'ponat p aliam actionem facti: cum qd'
 li ma' fra et unio unica in totali actione acciperint ea
 a Deo absolute ea actio creatio dicenda est, cum nul-
 lum p'ponat subm factum p aliam actionem.
 Iuxta hanc q' doctrinam ad argumentu concedendum est com-
 positi posse creati. Ad maiorem q' ponit in impugnatione om-
 unionem si educat de p'ia subtr p'positi h'ere rem crea-

ut patet in homine, cum non tam natura, quam spiritalis per creationem a Deo sint
absolute hoc divi generis et non creatis, quia actus productiva unius
natura, quae sola tendit ad compositionem recipit in subiecto supposito, cuius
essentia convertitur ipsa unio. Ad hoc formam minoris suppositi
quod subiecta fiat per emanationem, cuius oppositum philosophus a
multis creditur. Sed subiectum habere non in tria, scilicet in partibus:
atque unio est pars partium et totius, propter creaturam et si subiectum
subiecto fiat per emanationem superius dicitur absolute creaturam
a natura, atque unio cum habeat rationem gratiae, si sit excludit absolute
denominat compositionem, non creaturam, sed generum.

Obijciens 2. Propterea unica actio per
est natura et spiritali, quia cum inseparabiliter coniungantur, non
possunt aliter fieri connati modo: sed hoc non sufficit: quod dicitur
licet in actione totali fieri; Maior unio est. Major probatur,
quia et suppositivitas non potest esse sine natura cuius est mixta, nec natura
sine suppositivitate et est eius tria: et in diversis actionibus
fit natura a productione suppositivitate, quae est emanatio ab
ad hoc excludit diversitas per actionem totali a b actione per quam fit
natura. Actus suppositivitate est non potest esse sine natura esse
in eius tria, et propterea presupponere partem iam creaturam,
non dicitur aliquo, sed alia actione: spiritali natura mixta esse
compartem ab illa inseparabilem, propterea probatur
ut sit fiat per aliam actionem esse non est suppositivitate subiecto.

Obijciens 3. Si gratia est non pendet in
fieri a natura, nec et potest dependere in facto esse: sed hoc
est falsum: quod et illud. Minor patet, quia aliquando spiritali
est per se subiectivitas, quemadmodum ratio. Maior probatur,
quia eadem actione qua Deus totum caelum condidit,
hoc die conservat: sed ea actione sicut ut daret esse gratia
independenter a natura ut docuimus: quod satis est hodie,
conservet independenter esse a natura, cum non plura legantur

ad conservacionem rei, quam ad eius productionem. Retir
 negando maiorem. Ad confirmacionem ut illam actionem satis
 ee ut de ea fiat independenter amas tanquam a subto p^o sup
 possit, n^o tanquam a concomitante subto, et eadem productum ac-
 hione, quod excludit causalitatem in fieri, q^o p^o supponit subum
 alia actione produci; sed est cum causalitate in facto ee, q^o tan-
 tum legit simultatem subti in productione.

Mihi quidem ut fatear veru^m tota haec questio
 videtur ee de n^oie. Si n^o dicamus creationem excludere tantum
 subum, quod p^o supponat alia actione produci, tunc temporis omⁿ
 est eodem creatum ee, et quodvis tempus h^{ic} creati p^o sub unica
 totali actione: Si uo dicamus creationem excludere eum sub
 noem, tunc temporis omⁿ est eodem n^o ee creatum nec aliquod
 tempus h^{ic} p^o sub creati. ihud in prius communiter a P. R. ap-
 probat

De formis Elementorum.

De elementis, idem quod de celo diximus. Quis statuit ad
 1. phys. accepisse a Deo esse, et ex tradita doctrina ui: + p^o creationem.
 debet un^o firmari, q^o eodem instanti toti elementi a Deo un-
 ditum est: q^o n^o magis supponit ma^o elementi ad sua gra^m
 quam ma^o cali ad suam: q^o utruq^{ue} est creati. Igar. in
 disp. 15. sect. 3. assertit fra^s elementorum eodem fuisse, n^o un-
 creatas. et ma^o est q^o distinctis actionibus ita libet ce-
 rum fra^s ac ma^o ee accepturuz: q^o pot^{est} una alteri p^o supponi,
 hoc n^o implicat in eodem instanti. Probat q^o ca^o efficiens
 in eodem instanti est eum sua effi^o: et in illi p^o supponit
 q^o p^o dirigam actionem est effi^o et ca^o: q^o et in eodem insti
 ma^o pot^{est} p^o supponi sua gra^m. sed ubi ma^o p^o supponit, pot^{est} fra^s
 de eius p^o adueni: q^o e ductas fuisse fra^s elementorum de
 p^o ma^o concedendum est. Mi^o. probat eodem exemplo
 ca^o agentis, q^o n^o minus requirit ut^{er} sit ca^o in fieri et conser + efficiens.
 uam sua effi^o, quam ca^o mat^{is}: sed ca^o efficiens in eodem

supponit in illa privatione formae: sed in eodem instanti non fuit
 forma elementis et eius privatio in materia: quod falsum est et in forma
 et delectam. Minus probatur quod aliquando daretur manifesta di-
 dictio nam cum forma non potest esse cum sua privatione in eodem
 instanti esse et non esse in materia. Maior vero potest quod cum forma edu-
 cte compositum sit per veram generem. Sed a tertium prius
 generis est privatio quod potest esse in materia: quod educit supponit
 in illa privatione forma delecta. Potest in educationem non suppo-
 nere nec privationem in materia. Immo est quod privatio potest in verum
 nam, sed imo est potest, hoc est, quod ex vi actionis per quam
 materia creatur potest in illa esse privatio formae, ut re vera pro-
 hibet in materia elementis, cum non est eius creatio fuerit inde pe-
 ndens ab educatione formae, potest in illa esse vi actionis crea-
 hia in esse privatio forma, quod satis est aduersa educatione.
 Aliter in materia tali accedit, cum non una eademque actione
 sit cum forma sit producta, ex vi ipsius productionis nunquam
 potest habere privationem forma.

+ Non est facta huius
 potest.

Non minus in probabilis est opinio sursus quod docet el-
 ementi eadem prorsus ratione quod calum per errorem esse acceptum, quod
 ut defendas dicas una eademque totali actione materiam et formam
 unitam simul productam eademque actione. Deum conservare
 totum elementum usque ad corruptionem, quod cum datur actus is-
 ta totalis desinit esse, et datur alia qua conservatur ista materia,
 in doctrina ista videtur officere multiplicatio ista actioni,
 sed haec non est superflua, imo videtur necesse, cum aliquando illa pri-
 uis antecipatione quam damus imo est potest in materia non habet
 minorem difficultatem. Deinde non magis superfluum est duas
 assignare actiones ad conservationem materiae nec successivae,
 quam duas sit totales elementis productivas excedere,
 cum unica forma vel potest consistere. Quae doctrina et mil-
 lorum auctoritate probatur, et rationi satis consentanea est.

De Animo rationali.

Non est dubium animum rationem a Deo esse per se, et non educi de materia, id est non in materia fieri, sed non in forma. Cum enim non habeat esse independentem a materia, et independentem ab illa nec potest, atque adeo a solo Deo per se. Nec potest natura educi de materia, ex eo quod cum illa natura coniungatur et efficiat unum per se. hoc enim tam humiliter convincit dari aliquid agens nature, quod illas inter se uniat, id est scilicet est ut materia dicatur esse in potentia per ad animum rationalem, illamque respicere tanquam actum sibi connaturalis, quod cum sint certa, ut in ingrendum lebet. Ad unitatem fieri potest ut de materia educatur.

Pluribus questionibus affertur. Respondent omnes, quod substantiam inherenter potentem credunt consistere ad sua propria, cum enim actus productiva talis substantia essentialiter dependeat a substantia in quo recipitur nec esse ipsa substantia pendebit in forma substantia, quod nihil aliud est, quam educi de materia substantia. Cum ergo non de materia in forma substantia quam in quavis alia substantia non est dubium si aliqua potest, potest et hanc inherere, atque adeo educi de materia. Tunc tamen non efficeret unum per se cum materia, etsi non minus inherenda in duas substantias esse substantialis in essentialiter, quoad esse in essentialiter accidentalis. Verum haec sententia de substantia a multis defendatur, antiquioribus in Philosophis, ac in recentioribus non placet, quod propter illa in suo loco reservata a bene fute quod hanc agitur.

Quod igitur negativa a ligget certa videtur, quod huic argumentis confirmari potest. Anima rationalis nec habet operibus independentes a materia: quod non potest habere esse in materia dependens, quod sequitur ex eo quod educatur. nisi probatur quod anima rationalis est propria substantia spiritualis: sed substantia spiritualis debent proprie operibus independentes a materia, quod essentialiter quod ut unum quod se habet in operando, ita et in essendo, sed anima rationalis operatur independentem a materia: quod et non potest

hæc e' dependenter aia. Sequi uo al' ex eo quod educat' pro-
 bati facile, q' ma' est ca' illius in fieri: q' e' in factis e' dicit'
 distinguendo aia, concedendo q' aiam ralem ab o' s'ute, et si un-
 nati mo' fiat postulare o'ponis independentes aia: negan-
 do in ex hypothesis quod educat' illas habere, sed e' de pen-
 dentem aia in cendo et operando q' argumenti unctur.

2. Aia ralis ex sua na' immortalis e': sed sup-
 posito quod educat' de p'ia ma' pot' interire: q' n' e' concedendu'
 posse educi. Maior est certa q' e' spualis. Min' probat' q' unio
 quam het cum ma' natr' dicitur' pot', et cum aia ab illa pendeat
 soluta unione, nisi miraculose Deus illa conseruet interibile.

Ad argumentu' concedendu' est, nec n. illa supposita aia ralis + Num ex facta hy-
 potesi.
 e' resultare in aia min' subst' que ex ma' conseruetur;
 sed hoc e' falsum, q' n' pot' natr' set e' subst' ens, et depen-
 dens aia: q' dum pauerat unio q' e' factis depende-
 ntia fra' aia n' posset resultare subst' q' unio cum extrinse-
 se desinat ea' et subst' intrinsace interpret' in eo instans,
 in quo n' est unio, ut resultaret subst' iam fra' n' e' e', q'ia
 ex eo pueniunt quod unio quam heret ad ma' est cautitas,
 et factis dependentia q' ad ma'.

Opp. q' pars, q' assent aiam ralem posse di-
 uinitus educi de p'ia ma' probatur' uo' et' eamq' a ligis R.R. uo'
 indubitatum credunt. Infirmat' uo, q' Deus pot' fram' ma' e'
 ex ma' producere p' min', cum hac natr' ab ipsa ma' pendeat
 q' e' potit aiam ralem in ma' q' conclusionem producere. aia
 est certu', et ab oib' leipit. Contra probat' a paritate ratio-
 nis q' nulla maior apparet in ma' fra' ut erecti, qua' in
 spualis ut educat'. Dices Deum continere eminenter te-
 l'ij illarumq' uirtutum, p' terea posse fram' ma' Lem e'
 ma' creat' e, ma' uo' n' continere in sua p'ia natr' fram' spu-
 alem, p' terea q' hanc n' posse derliu' p'ia educi. Rati' in

nos n' asserere de p'ia nati ma, sed de p'ia, obediencia, ut et
educunt' q'itates sup'nat' de p'ia are. Et n' p'ia passiva que
sub aliqua considerat' nati dici n' possit, quatenus s' ab ip'sa
nec unitas rei, cum in p'ia n' possit nisi sup'nat' ab illo educi,
et recipi, hoc est cum sup'natem agentem vim respiciat, a qua
ita introducat, obediencia dici debet absolute. De p'ia q' obo
diencia ma educi pot' p'ia nati, n' naturali.

Consequenter et ad hanc om' existimo posse sil
per eam p'iam matrem producta subsistere, et p' educationem ex
istere dependenter ab eadem ma. Nec n' inde seq' aliqua d'
dicho, ut neget' a Deo posse fieri. Nam p'ia n' dicit' subsistens,
et n' subsistens, sed subsistens et dependens p' ovisis ma.
De idem sub' p'ia dicitur hanc q' albedine et nigredine
n' dicit' album et n' album: sed album et nigrum, eadem
q' ferre certam repugnantia in illis ma's substia et depen
dentia, ac in duas qualitates dicit'. Consequenter ad hanc om'
posse eandem p'iam matrem sil p' ovisis accipere et inde
pendens amia, et p' educationem dependens, et accidens eode
mo a sub' p'ia, et n' repugnantia est in modis p'ia, et
q' n' hent ruin' ad extrinsecu, n' in negem et p'iam p'ia.
Repugnantia uo in p'ia p'ia, cum n' dati implicatio,
Et nati unci n' possit, pot' in diuinitus, ut mult' pot' exemplis
Dicit' in ma's q' n' hent ruin' ad extrinsecu, q' n' p'ia talem
ruin' n' poterunt sil et, nec n' in eodem loco eadem linea
sil circularis et recta et p'ia.

Art. 2.º De p'ia, conditionibus, causalitate,
et p'ia causa formalis.

Brevissime hanc oia perstringenda sunt, cum ex p'ia q' dicit'
mus de eis mali, in hunc locum transferri possint. De
p'ia igit' p'ia ad causandum asserendum est et ipsam p'ia
unitatem, q' eisdem vob' probat, q' p'ia p'ia ma's p'ia

suam et entitatem poni in actu primo ad salvandum. Con-
 ditiones, sunt dispo^{si} in ma, q^{ue} phisice in leguntur,
 ut ibi de quantitate dictum est, l. c. xia ipsius fra, de qua
 idem est iudicium, ac de xia ma, l. est indistincta, q^{ue} lo-
 gice legitur, et eisdem rati^oib^{us} con format q^{ue} probati
 est indistincta ma et ipsius conditionem logice nec. ad caudum.

causitas fra explicata fore est cum egrimus
 de causitate ma, l. n. am est ca. unionem identitatem cum ipsa
 fra, si unu^m tm unionis modum in unposito agnoscamus, q^{ue} p^{er} d^{is}po-
 sitionem sit causitas fra et ma: l. q^{ue} conunius, et p^{ro} babilis
 statimur omⁿ causitatem frae et modum unionis identitatem
 cum ma, q^{ue} est p^{ro} babilis dependente ab ipsa fra, quarum o^{mn} i-
 nionum v^{er}itates et cogn^o s^{er} mationes inde petantur.

Fra fra sunt ma et compositi, primus m^o et
 p^{ro} p^{ri}us est compositi ut p^{er} se nam frae est q^{ue} p^{ro} compositi,
 nec prior eius affi^o debet existimari ma, hanc n. n. iat nisi uni-
 ondo se i^uni, uneri aut ma, nihil aliud est quam efficere com-
 positi, cum iuxta hunc n^ulla p^{ro} e distinguatur a partibus i^uni,
 or^{di}ne q^{ue} executionis n^o est prior affi^o fra p^{ro}, sed sit cum
 compositi, or^{di}ne i^u intentionis prior affi^o est compositi, l. eo
 n^o i^u ma i^u intelligendi p^{ro} possimus intelligere mam cari
 a fra, deinde compositi.

Advertendum m^o est d^{is} i^u ma, p^{ro} e
 cam ma, ac compositi, compositi n. est i^u intrinseca, et q^{ue}
 in illius entitate c^o n^o i^u i^u d^{is} i^u ma i^u ita est ca, re
 extra illius entitatem sit, q^{ue} p^{ro} adeo extrinseca in h^o s^{er} sen-
 su dici p^{ro} est. Procedunt m^o h^o c^o i^u in illa o^{mn} p^{ro} e q^{ue} adve-
 mam cari a fra q^{ue} conunius est, quod si contraria arriverit, de
 qua in q^{ue} de causitate mali egimus, hunc temporis d^{is} m^o est un-
 cum fra affi^o et compositi, mam i^u ab illa pendere, tanqua
 a consequente conditione, n^o tanquam a causa antecedente. Ali-
 qua q^{ue} hic desiderari possunt d^{is} ca sunt in causitate mali.

Q^o 2^a. De causa facti accidentali.
Art. 1. Accidentis sit uera causa facti.

Non quaerimus praesenti loco si accidens sit causa facti subiecti, certa enim est pars negatiua. Sum enim subiectum sit subiectum nullum esse potest accipere ab accidenti cui praesupponitur in suo esse conuenienti. Nec in hoc comparari potest cum causa facti subiecti, ab hac enim cum sit subiecti potest maius prima, quod est esse subiecti, se imperfectior in se non est pendere, sed quaerimus si accidens sit causa facti intrinseca compositi accidentalis, quod ex accidente et subiecto conuenit. V. G. si albedo sit causa albi. Pars igitur affirmatiua certa est, quae per Aristot. 1. 2. sect. 1. no. 4. non in indubitatam apud philosophos sed conciliari potest. per uic. 6. cap. 3. auctoritate conformatum asserit. Quae uero accidens cum factum intrinsecam probatur, in primis non esse factum (loquimur de accidentibus quae habent entitatem distinctam a subiecto) est in propria passiuam ad illud recipiendum, Deinde est factum intrinsecam compositi accidentalis potest, quod intrinsece illud causat, non enim, quod ut factum, cum aliud genus causa intrinseca non assignetur.

Aduertendum tamen est non conuenire uniuersam causam factam accidentalem cum subiecto, sed ea tantum ratio, quae subiecta et accidens in se conueniunt, et probatur, quod est quod datur factum subiecti est subiecto, esse uero quod datur factum accidentalis est subiecto: quod non magis conueniunt in se uniuersae causa, quam in ratio entis subiecta conuenit cum accidenti, non tamen efficit haec analogia, ut accidens non sit propria causa facti compositi accidentalis.

Obiicies. 1. Si accidens esset uera causa facti extrinseca et compositi conueniret unum per se: sed hoc est falsum, quod et illud. Maior probatur quod est propria subiecti et actu conuenit unum per se, sed si accidens esset proprius actus subiecti, et subiecta

entis illius proprium subum. q. 11. Res negando maiorem, q. hinc est p. p. acti et sub. consurgit unum p. se, q. hinc multa, ac neciam ad id p. p. horem, q. in eo univ. sit, ut sint extra in completa, et ex. com. p. r. ut dicitur in prima u. p. r. sub. a. i. un. accidens nec cum subia pot. a. f. e. r. e. unum p. se, q. p. hinc ad d. r. p. r. t. a. : nec cum alio accidit e. i. d. e. m. p. r. d. i. c. a. m. e. n. t. i. u. q. u. i. s. i. o. c. u. m. p. r. o. p. r. i. e. t. i. d. e. n. d. i. q. i. s. u. n. t. e. n. t. i. a. c. o. m. p. l. e. t. a. s. I. t. e. m. q. i. c. o. m. p. o. s. i. t. i. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e. n. o. n. e. s. t. u. n. i. q. u. o. d. p. r. o. p. r. i. e. t. i. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. s.

2. Effusio talis albedinis u. g. e. m. reddere album subum, et n. compositum q. e. ex sub. e. e. p. r. a. c. o. n. s. u. r. g. i. t. e. t. p. r. o. b. a. t. q. u. o. d. p. r. o. p. r. i. e. f. e. c. i. t. a. l. b. u. m. : s. e. d. a. l. b. u. m. d. i. c. i. t. t. a. n. t. u. m. e. s. s. e. m. a. l. b. e. d. i. n. i. s. p. o. s. i. t. u. i. n. s. u. b. o. q. u. o. d. s. u. p. p. o. n. i. t. P. a. t. h. e. m. c. o. m. p. o. s. i. t. u. i. e. t. i. d. e. m. v. i. s. e. a. l. b. e. d. i. n. e. m. f. a. c. i. e. r. e. s. u. b. u. m. a. l. b. u. m. a. c. c. u. m. i. l. l. o. a. f. f. i. c. i. e. r. e. c. o. m. p. o. s. i. t. u. m. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e. A. d. r. e. s. t. e. n. d. u. m. q. u. o. d. a. b. s. o. l. u. t. e. c. o. m. p. o. s. i. t. u. i. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e. i. n. q. u. o. d. e. a. p. a. t. i. s. s. i. t. e. s. s. e. m. p. r. a. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. s. a. b. s. o. l. u. t. e. q. u. o. d. n. o. n. c. o. a. l. e. s. c. e. r. e. e. x. d. o. t. a. p. r. a. s. e. d. e. t. e. x. s. u. b. o. s. i. q. u. o. d. t. a. l. i. s. e. s. s. e. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. p. r. o. u. t. e. s. t. a. b. s. o. l. u. t. a. p. r. a. n. o. n. d. i. c. i. m. u. s. e. s. s. e. m. p. a. t. e. m. a. l. b. e. d. i. n. i. s. r. e. d. d. e. r. e. s. u. b. u. m. a. l. b. u. m. s. i. n. i. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. a. b. s. o. l. u. t. e. p. r. o. u. t. c. o. n. s. u. r. g. i. t. e. x. p. r. a. a. t. h. e. o. h. i. n. c. d. i. c. i. m. u. s. e. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. e.

Contra m. e. q. i. unum accidens saepe e. i. a. p. r. a. l. i. s. a. l. t. e. r. i. u. s. : q. e. s. s. e. m. p. a. t. i. s. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. s. p. r. a. n. e. m. c. o. m. p. o. s. i. t. u. p. e. r. a. c. c. i. d. e. n. s. e. x. s. u. b. i. a. e. t. a. c. c. i. d. e. n. t. e. a. n. i. s. p. r. o. b. a. t. q. u. o. d. q. u. a. n. t. i. t. a. s. e. r. a. o. c. a. n. d. i. i. n. l. o. c. o. e. t. u. o. i. n. l. o. c. o. e. q. u. o. d. d. i. s. t. i. n. c. t. i. a. i. n. t. e. b. a. l. e. R. e. s. n. e. g. a. n. d. o. a. n. i. s. n. e. c. n. u. n. a. p. r. a. p. o. t. e. e. s. s. e. m. p. a. t. i. s. r. i. a. l. t. e. r. i. u. s. q. u. o. d. s. i. a. c. c. i. d. e. n. s. a. l. i. q. u. i. e. c. o. n. n. e. x. u. m. n. e. c. u. m. a. l. i. o. e. s. t. p. r. i. m. a. t. i. o. n. e. m. q. u. o. d. p. r. o. t. i. n. e. t. a. d. c. a. u. s. e. f. f. i. c. i. e. n. t. e. m. a. u. t. q. u. o. d. u. n. u. m. e. s. t. r. a. o. l. u. e. n. d. i. a. l. i. u. d. q. u. o. d. s. p. e. c. t. a. t. a. d. c. a. u. s. i. t. a. t. e. m. m. a. t. e. m. U. t. r. i. u. s. q. u. e. c. o. n. n. e. x. i. o. n. i. s. e. x. e. m. p. l. u. m. e. s. t. u. b. i. r. i. g. n. i. t. a. t. i. s. e. t. a. c. h. e. s. u. i. t. a. l. i. s. r. a. s. u. a. p. r. a.

Obje. Ult^o In una materia una pot' tm' esse forma substantialis: sed
in uno subto plura sunt accia: q' n' sunt verae frae. Reser
negando conham, q' ratio e' q' plures frae accidentales conuen
gunt, accidens cum eodem subto, et n' conueniant unu' simpli
cum alio, sed unu' in quod: nec et dant ea nisi in quod: ce
rio in quod pot' multiplicari in eodem subto, sine habitudine
inter ipsas fraes, ut cum alio se misicum, et cum sub
ordinatione, ut in poam uitalem et actum uideamus. frae
u' substantialis afficit unu' p' se cum materia et dat ea simpli
quod multiplicari n' pot'. Intendit h' aliqua similitudo
in substantiam et accidentalem fraem, q' ut composita in sub
stantia unica tm' constat, ita composita in accidentale unu' et uni
us speciei unica consistit forma. Multa n' frae in eode
subto n' afficiunt unu' nisi in subto, atq' tales impropie proprie
n' idem subto cum multis accidentibus multae afficit
composita accidentalia

Est q' cautitas frae accidentalis in
herentia, q' mediante copulatur unu' subto, nec n' cap' sub
stantiam concedimus unionem q' sit pura, ut dicitur est in cau
tate materiae. Conditiones uo eadem leguntur prout quas in ca
p' finali subto legimus nimirum exia, et indistincta
sed q' de his eadem dicenda sunt q' ibi uinculauimus, et lum
inquirendum de stat' et modi et sint uerae ea et ad fraem
tam leuocandi. Aduerte igr' mo' d' alio sc'e, q' p' se conueniant
prantim, ut Vbi alio, alios uo q' leuocant ad prantio rerum
quas modificant, ut substia e' alio. De oib' uo q' uerum est im
propie et imperfecto caritate fraem participare, unu' nullo
intecedente unione subto copulatur q' suam entitatem conha
rent. Assentit h' loar. dis p. ib. sect. 1. no' 23. priores mo' d'
horu' rationem frae impropie, 2° uo nullam h'ere, sed tm' e'
modos accidentales, et substantiales. Legimus et proba
bile existimet. Quod si obijcias: q' dua frae necessariae sunt ut

unus effus; fractis conurgat legit' inhærentia, et albedo.
Vt concedendo totum, q' una tantum fractum, et q' simpliciter
sunt divisi, et ad diversos effus; fractes ordinantur.

Art. 2.º Omnes fræ accidentales de p'vâ
materie educantur.

Quæ in quæstionem venire possunt, sunt nates, et supnales q'
vitates, modi v'ci, et fræ artificiales. Inter nates q' vitates
dubium in' est de intentionaliis, de cæteris. n. a. h' a. v'ci v'ci
s'ni semp' p' aductionem, et si a Deo p' creationem extra sub-
tum fieri possint. Negant q' intentionales q' vitates fieri p' aduc-
tionem. Sontin. 7. Met. 9. 8. Argid. in 1. dist. 13. q. 1. Probat.
q' tales fræ sunt in instanti, et sine ulla subtr' trans muta-
tione. N' h' h' n' v'ci v'ci v'ci aductionis q' fræ in
instanti: nam et fræ subiectis in instanti p' v'ci v'ci
aductionem. Ad id qd' addunt de transmutatione d'm
L. intelligi s'pe transmutatione corruptiva, ita s. v'ci v'ci
fræ expellat' a subtr', ut introducât intentionalis, et ita
concedendum fieri sine transmutatione, illa v'ci v'ci
nec est ad aductionem ut p'et in productione lucis,
ad quam n' opus est v'ci v'ci fræ expellat' a subtr' de
cujus p'vâ educit', et p'et et patere exemplo p'vâ.
L. intelligi pot' sine aliqua reali mutatione, quod negant un
est, q' subtr' v'ci v'ci mutati, et v'ci v'ci v'ci
quam antea nullo m'o habet. Probant 2.º q' tales fræ
recipiunt in celo et q' n' educunt de p'vâ v'ci v'ci
quæ in cel' corruptibile, si aliqua qualitate contingat in
sua p'vâ nati et possit alterari. N' h' negando tales
fræ n' contineri in p'vâ edli, nec p'p'terea a corrupti-
bile id n' accidere si illas qualitates v'ci v'ci
ad v'ci v'ci d'is ponunt, a q' a connaturali dispositione
possit extrahi, s'olug' naturam p'vâ d'is a v'ci v'ci

Late us pro productione cuiusvis q̄litate si alteratio acci-
piat eadem dicitur alterabile, n̄ in p̄inde erit corruptibile.

Absolute q̄ dicitur intentionales q̄litates
educi de p̄iis subn̄: ita Scot. disp. 16. sect. 2. Probant q̄
oī productiva alicuius p̄iā, ē creatio h̄ educio: si q̄ intentio-
nales p̄iā n̄ educunt, creant: quod n̄ est absurdum nam
sunt dependentes a subn̄, dein ab agente nati: sed nullum
agens nati pot̄ creare: q̄ absolute dicitur fieri p̄veram, et
p̄p̄iam educationem.

Supnales p̄iā n̄ educi asserunt vnde ea
S. Met. cap. 2. g. 4. Phys. cap. 9. g. 12. art. 5. et 6. Probant
q̄ ut p̄iā educat̄ requirit in subn̄ natem p̄iā; sed hæc n̄ dabit̄
ad p̄iā supnales: q̄ n̄ educunt. Naturam probant. q̄ nihil
educitur de p̄iis subn̄, nisi in illa continet̄: sed ubi n̄ det̄
natis p̄iā n̄ continet̄ p̄iā: q̄ Att. Rhet̄ in Megarico legi
in subn̄ natem p̄iā ut p̄iā educat̄, et continet̄, factis
n̄ est obediens. Nam te natis educio nolem p̄iā de
poscat, n̄ in educio absolute, q̄ comprehendit et supnatem
illam deponit. Cum usq̄ asserunt q̄m et ledigua s̄
qualitates supnales infundi n̄ inhiunt fieri independen-
ter a subn̄, dein illi upin: sed in fieri dependentes a
subn̄ supnate, hoc est n̄ a p̄iis nati.

Lucei us existimant Vasq. 1. p. disp. 174
cap. 2. Scot. in Met. disp. 16. sect. 2. n̄o 15. Probant q̄ et pro-
ductio harum p̄iā n̄ ē creatio: q̄ ē educio. anis p̄t̄ quia
sunt dependentes a subn̄. Contra conflat̄ q̄ vis actus pro-
ductiva p̄iā, ē creatio h̄ educio, quod aut̄ prius actus
sūt supnales, et p̄iā subn̄ passiva n̄ sit natis, sed obediens
in̄ probat educationem et supnatem eā. Cur n̄ sicut dicitur
p̄iā supnatis, n̄ debet̄ et educio eivdem ordini, tam ex p̄

pri actui, quam passivi? Dein actio q̄ producti' fr̄i sup
 nalis uel homo et adaequate' trahi' ad compositu' est subto et
 tali fr̄i. u. g. actio que producit' gr̄a trahi' ad grahem
 q̄ e uera e ductio gr̄a. An n̄ indiget probatone. Conha p̄bat
 q̄ actio q̄ sit fr̄i unita subto p̄suppositis e uera e ductio:
 sed p̄ actionem q̄ sit grah' sit uera gr̄a unita subto p̄suppositis:
 q̄ e uera e ductio, q̄a p̄uiri n̄es de reliquis p̄uiri p̄nātib' q̄ d̄m e.

De modis idem d̄o d̄m e n̄m̄ d̄um es
 mi quo participat uem fr̄i participare et e ductonem etiam
 de p̄uiri subto, eod' facilius in modis id probat, quā p̄ p̄i uis
 p̄fectam ueram entitatem, et nam q̄ia sunt dependente s
 a rebus quas modificant, ut nec et diuinitus extra illas fieri
 aut conseruari possunt. Aduertendum h̄i modos q̄ in-
 p̄prio induunt et uisfectam uem fr̄i, uis p̄rie et e d̄uei,
 ut sunt e d̄uones p̄ssa motus Localis etc. q̄. Quod e e
 suo mō de p̄i artificialibus dicendum est

De causa efficiente. Questio una.

Art. 1. Quid et quotuplex sit ca efficiens

Hactenus de causis e i intrinsicis. Inter intrinsecas uo no-
 tissima e efficiens, qua p̄p̄ de illa prius agendu', n̄ h̄i pro lej di-
 gnitate, id n̄ Longam de p̄sicit comantatione, et multarum ques-
 tionum seriem. Supponimus q̄ dari in rerum n̄a q̄a notissima
 e, et in p̄p̄s. probatur. Dein n̄ m̄ concedendum e p̄imum
 efficiens q̄a inde pendentor opereti: sed et' cas 2° efficiens
 tes q̄ dependenter ab illo uere ac proprie operantur, qua a
 de te nec bonus unquā de bitauit. Quid, nec diuinit' dubi-
 tate pot. His igr' amissis p̄imum inquiramus q̄ d̄ca efficiens
 Hanc Arist' 1. met. cap. 2. 2° Phys.
 cap. 3. de p̄nt' d̄ unde p̄imo p̄uiri e mutationis, a